

**PARTICULIERE RECHERCHE EN BESCHERMING VAN
PERSOONSGEGEVENS**

**Onderzoek naar de naleving van enkele WBP-normen
door drie particuliere recherchebureaus**

Onderzoeksrapport

INHOUD

Samenvatting 3

Inleiding 5

**1 Bureau 1: feitelijke bevindingen
en beoordeling** 6

**2 Bureau 2: feitelijke bevindingen
en beoordeling** 16

**3 Bureau 3: feitelijke bevindingen
en beoordeling** 24

Bijlagen 32

SAMENVATTING

Het onderzoek

In augustus en september 2005 heeft het CBP onderzoek ter plaatse verricht bij drie particuliere recherchebureaus (verder: Bureau 1, 2 en 3). Het gaat om één klein bureau (Bureau 1: <5 rechercheurs) en twee bureaus in de categorie middelgroot/groot (Bureau 2 en 3: >5 rechercheurs). Tijdens het onderzoek heeft een begeleidingscommissie van vier externe deskundigen de opzet en de conceptresultaten van het onderzoek van commentaar voorzien.

Onderzoeksvragen

De onderzoeken richtten zich op de volgende aspecten:

- de verplichte informatieverstrekking aan de door het recherchebureau onderzochte personen;
- de bewaartermijn;
- het gebruik van externe informatiebronnen;
- de omschrijving van het doel van het onderzoek;
- de vastlegging van de onderzoeksmethoden voor een onderzoek.

Normenkader

Het normenkader voor het onderzoek is de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Bij de beoordeling van de normen zijn ook de regels van de Privacygedragscode voor particuliere onderzoeksbureaus (hierna: de gedragscode) betrokken. De gedragscode, die vanaf 1 juni 2004 door de Minister van Justitie bindend is gemaakt voor alle particuliere recherchebureaus, bevat richtlijnen hoe in juridische zin moet worden omgegaan met persoonsgegevens die in het kader van de dienstverlening aan opdrachtgevers verwerkt worden.

Resultaten

1 *Naleving van de informatieplicht*

- De werkwijze met betrekking tot de informatieplicht was bij alle drie de recherchebureaus niet (geheel) in overstemming met de wet. Dat wil niet zeggen dat onderzochte personen nooit werden geïnformeerd door het recherchebureau of de opdrachtgever over het feit dat zij onderwerp zijn geweest van een onderzoek, wel dat dit in bepaalde situaties wordt nagelaten.
- De informatieplicht wordt nageleefd in geval er direct contact is met de betrokkene, zoals tijdens een interview (situatie van artikel 33 WBP).
- In de overige gevallen wordt de informatieplicht overgelaten aan de opdrachtgever.
- Als de informatieplicht wordt overgelaten aan de opdrachtgever, zijn twee verschillende situaties aangetroffen:
 - 1 Er wordt niet afgesproken dat de opdrachtgever informeert en het recherchebureau controleert ook niet of de opdrachtgever de betrokkene heeft geïnformeerd (Bureau 1 en 3);
 - 2 Er wordt overeengekomen dat de opdrachtgever informeert, maar het recherchebureau vraagt niet standaard een bevestiging hiervan (Bureau 2).
- Geen van de bureaus had een werkwijze met een afdoende controle op de vraag of de onderzochte personen op enig moment op de hoogte waren gebracht, door het recherchebureau zelf of door de opdrachtgever, van het feit dat zij onderwerp waren van een onderzoek.

2 *In achtneming van de bewaartermijnen*

- De werkwijze van Bureau 3 met betrekking tot de bewaartermijn van persoonsgegevens was niet in overeenstemming met artikel 10 WBP. De persoonsgegevens werden te lang bewaard.
- Het CBP heeft niet geconstateerd dat de werkwijze van Bureau 1 en Bureau 2 met betrekking tot de bewaartermijn in strijd was met artikel 10 WBP.

3 *Informatiebronnen*

- Het CBP is van oordeel dat Bureau 1 de algemene zorgvuldigheidnorm van de WBP heeft overtreden door regelmatig opdracht te geven aan een handelsinformatiebureau om persoonsgegevens te verzamelen waarvan Bureau 1 wist, of had moeten weten, dat deze persoonsgegevens niet op rechtmatige wijze konden worden verkregen. Bureau 1 had in ieder geval de herkomst van deze gegevens moeten controleren.
- Het CBP heeft niet geconstateerd dat Bureau 2 en Bureau 3 op een onrechtmatige, onbehoorlijke of onzorgvuldige wijze persoonsgegevens verkrijgen.

4 *Duidelijke doelomschrijving van het onderzoek*

- Het CBP heeft geen wezenlijke tekortkomingen geconstateerd bij Bureau 1, 2 of 3.

5 *Onderzoeksmethoden*

- Bureau 1 heeft de algemene zorgvuldigheidnorm van de WBP overtreden doordat in de onderzoeksrapportages van Bureau 1 in een aantal gevallen niet duidelijk is welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en waar de persoonsgegevens vandaan komen. Dat komt omdat het in de onderzochte dossiers niet duidelijk is dat bepaalde informatie van een handelsinformatiebureau afkomstig is (in 9 van de 21 onderzochte dossiers). Evenmin is duidelijk welke onderzoeksmethoden door het betreffende handelsinformatiebureau worden gehanteerd.
- Bij bureau 2 en 3 zijn geen tekortkomingen geconstateerd.

INLEIDING

De particuliere recherche is een sterk gegroeide sector waarin vergaande methoden van particulier onderzoek worden toegepast. Het beleidsplan van het CBP voorzag voor 2005 in een onderzoek naar particuliere recherchebureaus met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. Dit heeft geresulteerd in twee onderzoeken: een enquête bij 30 bureaus naar de naleving van de informatieplicht en een breder onderzoek bij enkele bureaus naar een aantal verplichtingen van de WBP (zoals gebruikte bronnen, bewaartermijnen en de rechtvaardiging voor heimelijk onderzoek)

Deze onderzoeken vormen samen het eerste onderzoek in de branche sinds de regulering ervan in 2004. Het CBP heeft in januari 2004 een goedkeurende verklaring als bedoeld in artikel 25 WBP afgegeven voor de privacygedragscode die is opgesteld door de Vereniging van Particuliere Beveiligingsbureaus (VPB; Staatscourant van 13 januari 2004). Vervolgens heeft de Minister van Justitie de naleving van de privacygedragscode vanaf 1 juni 2004 verplicht gesteld voor alle particuliere recherchebureaus. De Minister van Justitie en het CBP hebben daarnaast een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor het toezicht op de branche.

Dit onderzoeksrapport Particuliere recherche en bescherming van persoonsgegevens is de geanonimiseerde rapportage over het bredere onderzoek bij drie particuliere recherchebureaus en is samengesteld uit de afzonderlijke onderzoeksrapporten. De onderzoeken hebben plaatsgevonden in de periode augustus-september 2005 en hadden tot doel vast te stellen of de onderzochte bureaus bij het verwerken van persoonsgegevens voldeden aan bepaalde aspecten van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). De algemene bureauinformatie is grotendeels weggelaten ter anonimisering van het betrokken bureau. Per bureau worden de vijf onderzoeksvragen behandeld, steeds aan de hand van de trits norm, feitelijke constatering en beoordeling.

Het CBP ziet in de resultaten van de beide onderzoeken aanleiding de branche gericht voor te lichten en in 2007 controleonderzoeken te houden. Het niet naleven van de informatieplicht kan gevolgen hebben voor de vergunning. Nog in 2006 zal het ministerie van Justitie een evaluatieonderzoek doen naar de privacygedragscode, die verbindend is voor alle bureaus.

1

BUREAU 1: FEITELIJKE BEVINDINGEN EN

BEOORDELING

1.1 Bronnen 7

1.2 Algemene informatie 7

1.3 Vijf onderzoeksvragen 8

1.4 Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier? 8

1.5 Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)? 9

1.6 Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig? 10

1.7 Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'? 13

1.8 Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is? 14

1.9 Conclusies 14

Dit hoofdstuk beschrijft allereerst algemene gegevens betreffende Bureau 1. Daarna behandelt dit hoofdstuk de onderzoeksvragen afzonderlijk. Per onderzoeksvraag worden de norm, de feitelijke constatering en de beoordeling beschreven.

[Een deel van de informatie is verwijderd ter anonimisering van het onderzochte bureau.]

1.1 Bronnen

De bevindingen in het onderzoek zijn gebaseerd op feitenmateriaal afkomstig van de volgende bronnen:

- Kamer van Koophandel (algemene bedrijfsinformatie);
- Interview met de heer [...] op 31 augustus 2005;
- De kopieën van documenten die zijn verzameld tijdens het onderzoek ter plaatse op 31 augustus 2005;
- Mondelinge toelichting van de heer [...] op enkele onderzoeksdoSSIERS, tijdens het onderzoek ter plaatse;
- Rapportage d.d. ...-2005 van de politie [...] betreffende een onderzoek naar de vraag of Bureau 1 de regelgeving in de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus heeft overtreden;
- Telefoongesprekken met de heer [...] op 5 september en 6 oktober 2005, waarin enkele aanvullende vragen worden beantwoord [...].
- Jaarverslag (zoals bedoeld in artikel 16 van de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.

1.2 Algemene informatie

De dossieradministratie van Bureau 1 bestaat uit een verzameling dossiers die zowel uit papieren documenten als uit geautomatiseerde bestanden bestaat. De verwerking kan worden aangemerkt als een opdrachten- c.q. voorvallenregistratie zoals bedoeld in de gedragscode (hoofdstuk 4.3), waarop de WBP van toepassing is.

Bureau 1 heeft diverse procedures en werkinstructies. In geen van de bovengenoemde documenten is een instructie of aanwijzing opgenomen met betrekking tot de informatieplicht jegens de betrokkene (de onderzochte persoon), als bedoeld in artikel 33 en 34 WBP.

De heer [...] overhandigde bij het onderzoek ter plaatse ook nog een informatievel “ [...] (artikel 33, 34 en 43 WBP)”. Tijdens het onderzoek ter plaatse verklaarde de heer [...] dat hij dit formulier pas kort geleden had gemaakt en dat hij het nu in gebruik wilde nemen (antwoord op vraag 4). Dit formulier is in geen enkel van de onderzochte dossiers aangetroffen.

Ter plaatse is geconstateerd dat de bundel “Regelgeving voor particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus” van het ministerie van Justitie aanwezig was op het kantoor van Bureau 1. Deze bundel bevat onder andere de “Privacygedragscode sector particuliere onderzoeksbureaus”. De heer [...] gaf aan op de hoogte te zijn van deze privacygedragscode.

Reactie Bureau 1 *In de reactie van 15 december 2005 op de voorlopige bevindingen van het CBP geeft Bureau 1 aan dat inmiddels standaard overeenkomsten worden gebruikt, met een tekstdeel betreffende de bewaartermijnen van de gegevens en tekstdeel betreffende de informatieplicht (zie verder bijlage).*

Geconstateerd is dat deze standaardovereenkomsten niet werden gebruikt ten tijde van het onderzoek. Deze overeenkomsten zullen dan ook niet worden meegenomen bij de beoordeling. Immers, de beoordeling betreft de werkwijze op het moment van het onderzoek. Het feit dat Bureau 1 heeft aangegeven dat inmiddels andere overeenkomsten worden gebruikt kan worden meegenomen bij de bepaling van eventuele vervolgstappen naar aanleiding van het onderzoek.

1.3 Vijf onderzoeksvragen

In de navolgende paragrafen worden de vijf onderzoeksvragen één voor één behandeld. De indeling per onderzoeksvraag is als volgt: norm, feitelijke constatering en beoordeling

1.4 Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier?

Norm

Wettelijke norm: Artikel 33, 34 en 43 WBP; artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 8 gedragscode.

Feitelijke constatering

De heer [...] verklaart voorafgaand aan het interview (niet opgenomen in het interviewverslag) bekend te zijn met de verplichting om de onderzochte persoon te informeren over het onderzoek. De heer [...] verklaarde daarbij tevens dat hij en zijn medewerkers op de hoogte zijn van de privacygedragscode, welke ook op kantoor werd aangetroffen. Voorts is bij het onderzoek ter plaatse een ondertekende verklaring van [...] aangetroffen, getiteld: [...]. In deze verklaring verklaart de ondertekende tevens 'op de hoogte te zijn van regelingen in het kader van de Privacygedragscode voor Particuliere Onderzoeksbureaus' (ingevuld formulier door [...]); Bij het onderzoek ter plaatse is ook een informatieblad aangetroffen, getiteld: [...]. Tijdens het onderzoek ter plaatse verklaarde de heer [...] dat hij dit formulier kort geleden had gemaakt en dat hij het vanaf heden in gebruik wilde nemen (antwoord op vraag 4). De CBP onderzoekers hebben dit formulier in geen enkel dossier aangetroffen.

Er is geen dossier aangetroffen waarin Bureau 1 informatie van betrokkene zelf verkrijgt, als bedoeld in artikel 33 WBP. Volgens de heer [...] is het in het verleden een enkele keer voorgekomen dat hij een betrokkene heeft geïnterviewd (antwoord op vraag 2), maar in de (recente) dossiers die zijn onderzocht is deze situatie niet aangetroffen.

De heer [...] verklaarde dat Bureau 1 de onderzochte persoon niet bericht dat zij onderwerp van onderzoek zijn geweest (antwoord op vraag 4). In de dossiers is geen aanwijzing aangetroffen over het naleven van de informatieplicht. Ook wordt de informatieplicht niet genoemd in de 'Instructie voor het personeel van Bureau 1'. In de gebruikte opdrachtverlening en in de algemene voorwaarden staat niets over de informatieplicht.

Reactie Bureau 1 *Reactie Bureau 1 van 15 december 2005 op de voorlopige bevindingen:*

"Medewerkers die kennis hebben genomen van het Reglement Gedragsregels voor medewerkers van Bureau 1, moeten hieromtrent een document ondertekenen. In dit document geven zij ook aan op de hoogte te zijn van de Privacygedragscode voor Particuliere onderzoeksbureaus, zoals gepubliceerd in de staatscourant van 13 januari 2004. Hiermee geven ze aan op de hoogte te zijn van de informatieplicht. Uiteraard zijn wij bereid op uw advies dit nog eens extra te vermelden in de instructie voor het personeel."

Door de CBP onderzoekers is in de onderzochte dossiers geen bewijs van een mededeling in het kader van de informatieplicht aan de onderzochte persoon aangetroffen. Volgens de heer [...] zal de onderzochte persoon op het moment dat er een gerechtelijke procedure wordt aangespannen wel vernemen van het onderzoek (antwoord op vraag 4).

Beoordeling

Een situatie als bedoeld in artikel 33 WBP (waarbij het recherchebureau informatie rechtstreeks van de betrokkene verkrijgt) is niet aangetroffen. Bij de beoordeling wordt daarom alleen getoetst aan artikel 34 en 43 WBP.

In de dossiers waar Bureau 1 géén rechtstreeks contact heeft met de onderzochte personen, informeert Bureau 1 de betrokkenen niet over het onderzoek, zijn eigen identiteit en het doel van de verwerking. Afgezien van een beroep op uitzonderingsgronden in een individueel geval kan Bureau 1 het informeren in het algemeen alleen achterwege laten als het op goede gronden kan aannemen dat de betrokkenen 'reeds op de hoogte' zijn.

Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat de onderzochte persoon 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overlegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de onderzochte persoon wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is. Alleen het bestaan van een contractuele bepaling en/of een mededeling van de opdrachtgever dat de onderzochte persoon zal worden geïnformeerd is in dit kader onvoldoende, omdat dat het recherchebureau onvoldoende zekerheid biedt dat de opdrachtgever zijn toezegging daadwerkelijk is nakomen.

De CBP onderzoekers hebben in de onderzochte dossiers geen schriftelijke stukken gevonden, zoals hiervoor bedoeld, op grond waarvan Bureau 1 mocht aannemen dat de onderzochte personen door de opdrachtgever zijn geïnformeerd.

Omdat Bureau 1 nalaat om concrete afspraken te maken met de opdrachtgever om de onderzochte personen, waarmee Bureau 1 géén rechtstreeks contact heeft tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren en door niet goed te controleren of de opdrachtgever deze betrokkenen op juiste wijze informeert, mag Bureau 1 niet aannemen dat de betrokkenen op de hoogte zijn van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 1 vervolgens nalaat de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 1 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 1 is bovendien niet zorgvuldig, als bedoeld in artikel 6 WBP.

Reactie Bureau 1 *Reactie Bureau 1 van 15 december 2005 op de voorlopige bevindingen:*

"Er is altijd contact tussen mij en de opdrachtgever na afloop van het onderzoek. Vrijwel altijd worden de betrokkenen geconfronteerd met de resultaten van ons onderzoek. In de meeste gevallen worden er disciplinerende of gerechtelijke maatregelen genomen op basis van onze rapportage. Betrokkenen zijn vrijwel altijd op de hoogte van het onderzoek, de identiteit van ons en het doel van de verwerking. Voor deze uitzonderingen zijn dus nu ook maatregelen genomen en zullen ook zij worden geïnformeerd tenzij één van de twee uitzonderingsregels van toepassing is." Het CBP is van oordeel dat deze reactie niet afdoet aan het oordeel betreffende de werkwijze van Bureau 1.

1.5 Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)?

Norm

Wettelijke norm: artikel 10 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.5 gedragscode.

Feitelijke constatering

Bij het onderzoek ter plaatse hebben de CBP onderzoekers geen dossiers aangetroffen ouder dan vijf jaar. Dit geldt zowel voor de papieren dossiers als voor de computerbestanden. De laptop computers bevatten een losse verzameling bestanden met documenten betreffende de onderzoeken van Bureau 1.

De heer [...] verklaart het volgende (antwoord op vraag 6 en 7) bij het onderzoek ter plaatse op 31 augustus 2005: "Het recherchebureau heeft een beleid betreffende bewaartermijnen. Papierendossiers worden vijf jaar bewaard en daarna gaan ze door de versnipperaar. De elektronische dossiers worden eerder verwijderd (na één jaar tot anderhalf jaar) voor de veiligheid. Als de computer wordt nagekeken voor reparaties wordt een back up van de harde schijf gemaakt en thuis in de kluis bewaard. De back ups worden ongeveer één jaar tot anderhalf jaar bewaard. De dossiers worden langer bewaard als een zaak nog voor de rechter moet komen."

Beoordeling

Afgesloten dossiers en back-up bestanden worden door Bureau 1 bewaard op het huisadres van de heer [...]. De CBP onderzoekers hebben daar echter geen onderzoek gedaan. Deze beoordeling is gebaseerd op de verklaringen van de heer [...] en het onderzoek van de door de heer [...] naar het kantoor in [...] meegebrachte dossiers.

De CBP onderzoekers hebben niet geconstateerd dat persoonsgegevens langer dan vijf jaar worden bewaard. Dat betekent dat niet is geconstateerd dat de werkwijze van Bureau 1 met betrekking tot de bewaartermijn van persoonsgegevens in strijd is met artikel 10 WBP.

1.6 Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig?

Norm

Wettelijke norm: artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: overweging 1.2; hoofdstuk 5.1 en hoofdstuk 7, algemeen deel gedragscode.

Feitelijke constatering

De heer [...] verklaart bij het onderzoek ter plaatse dat hij vaak gebruik maakt van Internet als informatiebron. Voorts verklaart de heer [...] van drie informatiebureaus gebruik te maken: [...] (antwoord op vragen 8,9 en 10).

Dossieranalyse leverde de volgende constatering op. In 9 van de 21 dossiers die zijn gekopieerd, zijn persoonsgegevens aangetroffen die niet uit open(bare) bronnen kunnen worden verkregen. Het betreft hier:

- tenaamstelling van een voertuigkenteken (5 x);
- de bron van iemands inkomsten (4 x);
- de exacte hoogte van het inkomen (2 x);
- registratie bij bedrijfsvereniging (1 x);
- bankrekeningnummer (2 x);
- registratienummer werkgever (1 x);
- soort dienstverband (4 x);
- een gedetailleerde beschrijving van iemands loopbaan bij een ministerie (1 x).

Het blijkt uit de dossierstukken en verklaringen van de heer [...] dat deze gegevens aan Bureau 1 zijn geleverd door handelsinformatiebureau [...]. Nergens blijkt dat de gegevens door Bureau 1 of door het handelsinformatiebureau van de betrokkenen zelf zijn verkregen.

In geen van de rapportages aan de opdrachtgevers wordt vermeld wat de bron is van deze niet uit open(bare) bron verkrijgbare persoonsgegevens. In een paar gevallen blijkt uit de stukken (briefhoofd) in de onderzoeksdossiers dat deze informatie afkomstig is van [...]. In veel gevallen blijkt uit de dossierstukken echter niet wat de bron is van deze informatie. Bij dergelijke dossiers hebben de onderzoekers tijdens het onderzoek ter plaatse telkens aan de heer [...] gevraagd wat de bron van deze informatie was. De heer [...] verklaarde in alle gevallen dat de bron [...] was, maar dat hij niet wist hoe het handelsinformatiebureau zelf aan de gegevens kwam.

Reactie Bureau 1 *In de reactie van 15 december 2005 op de voorlopige bevindingen van het CBP geeft Bureau 1 aan dat inmiddels een andere standaard tekstpassage wordt gebruikt betreffende het administratief onderzoek (zie bijlage).*

Het CBP constateert dat deze passage niet werd gebruikt ten tijde van het onderzoek van het CBP, en dit zal dan ook niet worden meegenomen bij de beoordeling. Immers, de beoordeling betreft de werkwijze op het moment van het onderzoek. Deze informatie kan wel worden meegenomen bij de bepaling van mogelijke vervolgstappen naar aanleiding van het onderzoek. Indien sprake is van vervolgstappen, zal dat in een aparte brief worden behandeld.

Individuele dossiers

In [...] wordt in een e-mail naar een klant bericht: "met naam en sofi-nummer kan zonder probleem de huidige verblijfplaats worden achterhaald". Dossier is behoudens deze print verder leeg.

In [...] is een tenaamstelling kenteken achterhaald.

In [...], betreffende een observatie, staat het volgende:

"Bij bedrijfsvereniging Cadans staat mevrouw geregistreerd met een loondienstverband met ingang van [...]. Zij staat hier geregistreerd als zijnde woonachtig aan [adres en huisnummer] te [plaats]. Bij een bedrijfsvereniging kwam aan het licht dat aan dat zelfde adres de volgende personen geregistreerd hebben gestaan" [vervolgens opsomming persoonlijke gegevens]. Vervolgens worden tenaamstellingen van een tweetal kentekennummers genoemd.

In [...] wordt de werkwijze van Bureau 1 om informatie te achterhalen bij een receptioniste van een verzorgingshuis beschreven: "Ik benader de receptioniste met het verhaal dat mijn moeder onlangs is gaan wonen in Bemmelen en dat zij via via had vernomen dat er bij het verpleeghuis een vaste pedicure geregeld langs kwam. Ik informeerde vervolgens naar het telefoonnummer en naam van deze persoon".

In [...] wordt de tenaamstelling van een kenteken achterhaald. Tevens wordt vermeld dat een onderzochte persoon "inderdaad gepensioneerd [...]" is.

In [...] worden de volgende persoonsgegevens achterhaald: de inkomstenbron van betrokkene (een salaris bij een met name genoemd advocatenkantoor) en het aantal uren van het arbeidscontract.

In [...] worden de volgende persoonsgegevens achterhaald. De inkomstenbron van betrokkene (een salaris bij Ministerie van financiën); de exacte hoogte van het salaris; een registratienummer; een precieze beschrijving van de loopbaan (functies) van de betrokkene bij het Ministerie van financiën vanaf [...] tot [...]; bankrekeningnummer. In een e-mail (...) wordt uitleg gegeven over de werkwijze van Bureau 1 bij het onderzoeken van iemand inkomsten: "Als zij haar inkomsten niet opgeeft aan de Belastingdienst dan zijn wij genooddaakt haar te observeren [...]"

De bovenstaande (door het CBP onderstreepte) opmerking is een aanwijzing dat Bureau 1 (eventueel via een derde) officiële inkomensgegevens betreffende de onder-

zochte personen verkrijgt. Deze inkomensgegevens zijn alleen verkrijgbaar binnen een beperkt circuit van instanties, waartoe particuliere recherchebureaus geen toegang hebben.

In [...] wordt achterhaald: de inkomstenbron van betrokkene (een [...] uitkering van het UWV), de hoogte van het dagloon, een bankrekeningnummer.

In [...] wordt de tenaamstelling van een voertuigkenteken achterhaald.

In [...] wordt het formele woonadres van kinderen aangetroffen, een bron daarvan is niet bekend. Tevens wordt de tenaamstelling van een voertuigkenteken achterhaald.

In [...] wordt de werkgever van een onderzocht persoon achterhaald (ministerie van justitie, met vermelding van dienstonderdeel en dienstverband).

Beoordeling

Bij de beoordeling is met name hoofdstuk 5.1, sectornorm 4 van de gedragscode betrokken: persoonsgegevens die in strijd met artikel 6 van de WBP verkregen zijn mogen niet worden opgenomen in de opdrachten- c.q. voorvallenregistratie.

In 9 dossiers zijn persoonsgegevens aangetroffen, waarvoor een (wettelijke) geheimhoudingsplicht bestaat; deze gegevens kunnen niet uit open(bare) bronnen worden verkregen. Er is geconstateerd dat deze gegevens aan Bureau 1 zijn geleverd door een handelsinformatiebureau.

Handelsinformatiebureaus kunnen deze persoonsgegevens waarop een (wettelijke) geheimhoudingsbepaling rust, zonder toestemming van de betrokkenen, alleen verkrijgen door anderen aan te zetten tot het doorbreken van hun (wettelijke) geheimhoudingsplicht. Deze werkwijze is onrechtmatig.

Bureau 1 heeft zich er niet van vergewist of het handelsinformatiebureau de persoonsgegevens rechtmatig verkrijgt. Nergens blijkt dat de betreffende persoonsgegevens van de betrokkenen zelf, of met toestemming van betrokkenen zijn verkregen.

Door opdracht te geven aan een handelsinformatiebureau om persoonsgegevens te verzamelen, waarvan Bureau 1 weet, of had moeten weten, dat deze persoonsgegevens niet uit openbare bron kunnen zijn verkregen; en door deze gegevens vervolgens ook zelf te verwerken zonder de herkomst ervan te controleren, handelt Bureau 1 niet behoorlijk en zorgvuldig, zoals bedoeld in artikel 6 WBP.

Reactie Bureau 1 *De reactie van Bureau 1 van 15 december 2005 luidt: "Handelsinformatiebureaus hebben veel connecties met advocaten, deurwaarders en incasso-organisaties. Veelvuldig zullen zij informatie uitwisselen. Ook halen zij veel informatie van internet. Gebleken is namelijk dat specialisten heel veel vertrouwelijke informatie weten te vinden op het internet en dit is een openbare bron. Ik ben het dus niet eens met deze beoordeling."*

Het CBP is van oordeel dat deze reactie niet afdoet aan het oordeel van het CBP. Het is niet gebleken dat de informatie van internet of een andere open bron afkomstig is. Er zijn voldoende aanwijzingen voor een conclusie dat de informatie uit gesloten bronnen afkomstig is.

1.7 Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'?

Norm

Wettelijke norm: artikel 7 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.2 gedragscode.

Feitelijke constatering

Bij een nieuwe opdracht wordt meestal een opdrachtformulier ('overeenkomst [...]') gebruikt. Op het opdrachtformulier wordt het onderzoeksdoel omschreven. De overeenkomst wordt getekend door de opdrachtgever. Deze formulieren worden niet altijd gebruikt; bij reeds bekende klanten is de opdracht soms op een informele manier (telefonisch of een korte e-mail) behandeld of afgesloten.

Op de onderzoeksverslagen wordt in alle onderzochte gevallen in één zin aangegeven wat het doel is van het onderzoek. De onderzoekers zijn twee uitersten tegengekomen. Deze worden hieronder beschreven.

In één dossier is een uitgebreid plan van aanpak gevonden waarin in veel detail de situatie wordt omschreven, de te beantwoorden vragen worden geformuleerd en de daarbij te gebruiken onderzoeksmethoden en de te bereiken doeleinden. Dit plan van aanpak is overigens opgemaakt op verzoek van de opdrachtgever. In alle overige dossiers ontbreekt een dergelijke aanpak zodat er geen sprake is van het structureel hanteren van deze werkwijze. (bron: [...])

In één dossier is een zeer onduidelijk onderzoeksdoel aangegeven. Het betreft het achterhalen van inkomensgegevens van iemand die bij het ministerie van justitie werkt. Op de vragenlijst inzake onderzoek staat dat het doel is om te achterhalen wat de inkomsten van een persoon de afgelopen 3 jaar zijn geweest en de rente inkomsten en bankrekeningnummer. Onduidelijk is waarvoor de gegevens zullen worden gebruikt. (Bron: [...])

Beoordeling

In de meeste dossiers is een 'overeenkomst onderzoek' en een onderzoeksrapportage aanwezig. Hieruit blijkt het doel van het onderzoek voldoende duidelijk. Echter, deze standaard werkwijze wordt niet altijd gevolgd, vaak bij reeds bekende klanten, waarbij de opdracht op een informele manier wordt behandeld en/of afgesloten, waardoor de dossiervorming soms onvolledig is. De dossiervorming biedt dus ruimte voor verbetering, hetgeen de duidelijkheid ten goede zal komen.

Toch kan worden gesteld dat in de aanwezige documenten, of een combinatie daarvan, in de meeste gevallen het doel van het onderzoek in de dossiers voldoende duidelijk is omschreven.

In het algemeen kan daarom worden geconcludeerd dat het onderzoeksdoel in de door het CBP onderzochte dossiers voldoende duidelijk is omschreven. De werkwijze van Bureau 1 met betrekking tot het omschrijven van het onderzoeksdoel is in overeenstemming met (een onderdeel van) artikel 7 WBP, voorzover artikel 7 WBP bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden worden verzameld.

1.8 Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is?

Norm

Wettelijke norm: artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 7.9 gedragscode.

Feitelijke constatering

Uit de onderzochte dossiers blijkt dat de meest gebruikte onderzoeksmethode door Bureau 1, de observatie van personen vanaf de openbare weg is, met als doel om iemands feitelijke woonadres of bezigheden te onderzoeken. De verslagen van deze observaties worden door opdrachtgevers van Bureau 1 voornamelijk gebruikt in alimentatiezaken, onderzoeken naar onrechtmatig ziekteverzuim en bedrijfsfraudeonderzoeken, zo verklaarde de heer [...].

In de dossiers waarin sprake is observatie treffen de CBP onderzoekers uitgebreide verslagen aan van de verrichte observaties. Deze verslagen zijn in de onderzoeksrapporten opgenomen en geven een goed beeld van de activiteiten.

In de gecontroleerde dossiers een voldoende duidelijke beschrijving van de doelstelling van de onderzoeken aangetroffen.

Uit de onderzochte dossiers blijkt dat in veel dossiers (genoemd onder [...]) melding wordt gemaakt van een "administratief onderzoek", waarmee financiële en inkomensgegevens, woonplaats, en kentekengegevens worden achterhaald. Wat het administratief onderzoek precies inhoudt of op welke wijze het is uitgevoerd wordt nergens beschreven. Bij het bronnenonderzoek door het CBP blijkt de informatie van het administratief onderzoek van een handelsinformatiebureau afkomstig. Nergens blijkt de feitelijke onderzoeksmethode die bij het administratief onderzoek wordt gebruikt. Aanwijzingen voor andere onderzoeksmethoden zijn niet aangetroffen.

Beoordeling

Er zijn twee onderzoeksmethoden aangetroffen: observatie en administratief onderzoek.

De beschrijving van de verrichte observaties is voldoende duidelijk. In het onderzoeksverslag wordt het doel van het onderzoek en de reden van onderzoek standaard vermeld. De combinatie van deze twee gegevens kan worden gezien als een voldoende vermelding van de gronden die tot toepassing van de onderzoeksmethode hebben geleid.

Er is ook sprake van administratief onderzoek. Wat deze methode inhoudt wordt niet beschreven. Het is dan ook onduidelijk welke onderzoeksmethoden bij een administratief onderzoek zijn gebruikt. Daarom kan aan een afweging over de gronden voor de inzet van de gebruikte methodes niet worden toegekomen, zelfs al zijn doel en reden van het onderzoek vermeld. De conclusie is dat bij het administratieve onderzoek niet duidelijk is welke onderzoeksmethoden zijn toegepast door Bureau 1. Een dergelijke werkwijze is niet behoorlijk en zorgvuldig in de zin van artikel 6 WBP.

1.9 Conclusies

Bij drie van de vijf onderzoeksvragen (1, 3 en 5) moet geconcludeerd worden tot een negatief oordeel over de werkwijze van Bureau 1:

- 1 Omdat Bureau 1 nalaat om concrete afspraken te maken met de opdrachtgever om de onderzochte personen, waarmee Bureau 1 géén rechtstreeks contact heeft tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren en door niet goed te controleren of de opdrachtgever deze betrokkenen op juiste wijze informeert, mag Bureau 1 niet aannemen dat de betrokkenen op de hoogte zijn van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 1 vervolgens nalaat de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 1 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 1 is bovendien niet zorgvuldig, als bedoeld in artikel 6 WBP.
- 2 Het CBP heeft niet geconstateerd dat de werkwijze van Bureau 1 met betrekking tot de bewaartermijn van persoonsgegevens in strijd is met artikel 10 WBP.
- 3 Door opdracht te geven aan een handelsinformatiebureau om persoonsgegevens te verzamelen, waarvan Bureau 1 weet, of had moeten weten, dat deze persoonsgegevens niet uit openbare bron kunnen zijn verkregen; en door deze gegevens vervolgens ook zelf te verwerken zonder de herkomst ervan te controleren, handelt Bureau 1 niet behoorlijk en zorgvuldig, zoals bedoeld in artikel 6 WBP.
- 4 De werkwijze van Bureau 1 met betrekking tot het omschrijven van het onderzoeksdoel is in overeenstemming met (een onderdeel van) artikel 7 WBP, voorzover artikel 7 WBP bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden worden verzameld.
- 5 Bij het 'administratieve onderzoek' is niet duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast door Bureau 1. Een dergelijke werkwijze is niet behoorlijk en zorgvuldig in de zin van artikel 6 WBP.

2

BUREAU 2: FEITELIJKE BEVINDINGEN EN BEOORDELING

- 2.1 Bronnen 17
- 2.2 Algemene informatie 17
- 2.3 Vijf onderzoeksvragen 17
- 2.4 Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier? 17
- 2.5 Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)? 20
- 2.6 Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig? 20
- 2.7 Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'? 21
- 2.8 Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is? 21
- 2.9 Conclusies 22

Dit hoofdstuk beschrijft allereerst algemene gegevens betreffende Bureau 2. Daarna behandelt dit hoofdstuk de onderzoeksvragen afzonderlijk. Per onderzoeksvraag worden de norm, de feitelijke constatering en de beoordeling beschreven.

2.1 Bronnen

De bevindingen in het onderzoek zijn gebaseerd op feitenmateriaal afkomstig van de volgende bronnen:

- Kamer van Koophandel (algemene bedrijfsinformatie);
- De website van Bureau 2;
- Jaarverslag (zoals bedoeld in artikel 16 van de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus);
- Interview met [...];
- De kopieën van documenten (waaronder prints van digitaal opgeslagen rapportages) die zijn verzameld tijdens het onderzoek ter plaatse op [...]. Ter plaatse zijn ongeveer 40 papieren dossiers bekeken. [...] Na een oriënterende leesronde zijn uiteindelijk 18 dossiers gekopieerd en/of uitgeprint en meegenomen.

2.2 Algemene informatie

[Deze informatie is verwijderd ter anonimisering van het onderzochte bureau.]

2.3 Vijf onderzoeksvragen

In de navolgende paragrafen worden de vijf onderzoeksvragen één voor één behandeld. De indeling per onderzoeksvraag is als volgt: norm, feitelijke constatering en beoordeling.

2.4 Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier?

Norm

Wettelijke norm: artikel 33, 34 en 43 WBP; artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 8 gedragscode.

Feitelijke constatering

De heer [...] geeft aan op de hoogte te zijn van de verplichting om de onderzochte persoon te informeren over het onderzoek. Ook de medewerkers zijn hiervan op de hoogte. De informatieplicht is een onderdeel van de gedragscode. Onderzoekers van Bureau 2 moeten verplicht het diploma Particulier Onderzoeker halen. Zodoende is iedere onderzoeker van Bureau 2 op de hoogte van de informatieplicht.

De heer [...] geeft aan dat hij bij de intake met een opdrachtgever altijd meedeelt dat de betrokkenen over het onderzoek geïnformeerd moeten worden. Dit gebeurt in de meeste gevallen dan ook door de opdrachtgever zelf. Overheidsopdrachtgevers hebben vaak hun eigen procedure met betrekking tot wanneer/hoe betrokkenen geïnformeerd moeten worden. Voor grote bedrijven geldt dit soms ook. Indien een medewerker van een bedrijf bijvoorbeeld is geschorst, dan is deze medewerker vaak al op de hoogte. Indien een medewerker niets weet van het onderzoek, dan wordt dat vaak pas meegedeeld bij een directe confrontatie met deze medewerker. Indien [...] er geen vertrouwen in heeft dat de informatieplicht is nagekomen, dan informeren zij zelf de betrokkenen over het onderzoek. Ook staat in het plan van aanpak beschreven dat betrokkenen van het onderzoek op de hoogte moeten worden gebracht.

Reactie Bureau 2 Bureau 2 heeft het CBP in de schriftelijke reactie (27 oktober 2005) op het verslag van het onderzoek ter plaatse nog het volgende meegedeeld: "Bureau 2 werkt ook veel in opdracht van andere recherchebureaus. Hierbij neemt het andere recherchebureau de plicht om

het onderzoekssubject in te lichten op zich omdat het (technische) onderzoek van Bureau 2 onderdeel uitmaakt van een groter onderzoek dat door het andere recherchebureau wordt uitgevoerd. In de meest voorkomende gevallen is een onderzoekssubject automatisch op de hoogte dat een onderzoek heeft plaatsgevonden-/plaatsvindt omdat:

- a. Het onderzoekssubject is geschorst hangende de uitslag van ons onderzoek.
- b. Het onderzoekssubject wordt in een confronterend gesprek met onze bevindingen geconfronteerd.
- c. Het onderzoekssubject werkt mee aan ons onderzoek.

Slechts in uitzonderlijke gevallen wordt een onderzoekssubject niet op de hoogte gesteld van ons onderzoek:

- a. Het is niet duidelijk wie het onderzoekssubject is.
- b. Er volgt een strafrechtelijk onderzoek dat in gevaar wordt gebracht als het onderzoekssubject op de hoogte wordt gebracht.

Indien Bureau 2 het vermoeden heeft dat een opdrachtgever niet voornemens is om het onderzoekssubject op de hoogte te stellen, ondanks dat hiervoor getekend is door de opdrachtgever in het plan van aanpak, wijst Bureau 2 in eerste instantie opdrachtgever nogmaals op haar verplichting en laat een 'Verklaring van kennisgeving' ondertekenen. In het alleruiterste geval dat Bureau 2 het vermoeden heeft dat een onderzoekssubject wellicht toch niet op de hoogte is gesteld, stelt Bureau 2 zelf het onderzoekssubject op de hoogte. In ieder onderzoek wordt dus daar waar mogelijk het onderzoekssubject op de hoogte gesteld en houdt Bureau 2 hier toezicht op".

Op de vraag of de informatieplicht terugkomt in de werkinstructie, antwoordt [...] dat dit niet expliciet terugkomt in een werkinstructie. De informatieplicht wordt altijd nagekomen in overleg met de opdrachtgever. Onderzoekers [...] hanteren het plan van aanpak, waarin staat dat de informatieplicht wordt nagekomen. Vooraf wordt dit met de opdrachtgever afgesproken. De opdrachtgever kan dan eventueel vooraf nog van het onderzoek afzien, wat ook wel gebeurt.

Gevraagd is of Bureau 2 controleert of de betrokkene wordt geïnformeerd. De heer [...] zegt dat dat niet gebeurt maar [...] bekijkt het plan van aanpak wel altijd eerst vooraf. Bureau 2 merkt over het informeren van de betrokkene in de schriftelijke reactie(27 oktober 2005) nog het volgende op:

"Er wordt doorgaans niet gecontroleerd of de betrokkene wordt geïnformeerd om de voornoemde redenen (zie citaat hierboven). In sommige gevallen wordt wel gecontroleerd of de betrokkene geïnformeerd is. Door deze redenen niet hier bij dit punt op te nemen wordt nu in het huidige gespreksverslag het beeld geschetst dat Bureau 2 zich niets van de informatieplicht aantrekt door niet te controleren of deze wordt nageleefd [...]". [...]

Gesproken is met [...]. De volgende vragen zijn gesteld:

- 1 Informeert u mensen waarnaar u onderzoek heeft gepleegd? Zo ja, op welke wijze (mondeling, schriftelijk)? Antwoord: "Onderzoekssubjecten worden altijd op de hoogte gebracht van het onderzoek. Dit gebeurt vaak door de opdrachtgevers. Indien er geen concreet onderzoekssubject is, dan wordt het onderzoek bekend via bijvoorbeeld de OR."
- 2 Komt de informatieplicht terug in de werkinstructies? Waarom wel/niet? Antwoord: [...] denkt dat de informatieplicht niet in de werkinstructie staat beschreven. Maar [...] geeft aan zelf ook niet altijd in de werkinstructie te kijken.

Reactie Bureau 2 Bureau 2 merkt in de schriftelijke reactie (27 oktober 2005) nog het volgende op: "De informatieplicht is niet expliciet in de werkinstructie [...] opgenomen, doch impliciet in de vorm van het document [...], bovendien staat in het Plan van Aanpak de informatieplicht expliciet vermeld".

- 3 Wordt gecontroleerd of de betrokkene wordt geïnformeerd? Antwoord: [...] geeft aan dat hij met betrekking tot de informatieplicht in principe altijd van de toezeg-

ging van de opdrachtgever uitgaat.[...] controleert ook altijd het plan van aanpak van de onderzoekers. Hierin staat ook de informatieplicht voor opdrachtgevers opgenomen. Er is geen concrete (per casus) controle op de informatieplicht.

In de onderzochte dossiers is door de onderzoekers van het CBP geen enkele aanwijzing aangetroffen dat Bureau 2 of de opdrachtgever de betrokkene heeft geïnformeerd. Er is in geen enkel dossier terug te vinden dat Bureau 2 navraag heeft gedaan of de opdrachtgever de betrokkene heeft geïnformeerd.

Beoordeling

Uit de dossiers waarin gesprekken met de onderzochte personen plaatsvinden, blijkt dat deze op de hoogte worden gesteld van de identiteit van de particuliere rechercheurs en van het doel van het onderzoek; in zoverre wordt in deze dossiers aan de informatieplicht voldaan.

In dossiers waar Bureau 2 géén rechtstreeks contact heeft met de onderzochte personen, informeert Bureau 2 de betrokkenen niet zelf over het onderzoek, de eigen identiteit en het doel van de verwerking. Afgezien van een beroep op uitzonderingsgronden in een individueel geval, kan Bureau 2 het informeren in het algemeen alleen achterwege laten als zij op goede gronden kan aannemen dat de betrokkenen 'reeds op de hoogte' zijn.

Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat een betrokkene 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overlegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de betrokkene wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is. Dit geldt ook indien de opdrachtgever van Bureau 2 een ander recherchebureau is. Alleen het bestaan van een contractuele bepaling en/of een mededeling van de opdrachtgever dat de onderzochte persoon zal worden geïnformeerd is in dit kader onvoldoende, omdat dat het recherchebureau onvoldoende zekerheid biedt dat de opdrachtgever zijn toezegging daadwerkelijk is nakomen.

Bureau 2 maakt concrete afspraken met de opdrachtgever om de onderzochte personen, met wie Bureau 2 géén rechtstreeks contact heeft tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren. Dit is in werkprocedures/instructies opgenomen en ook in het plan van aanpak waar de opdrachtgever wordt ingelicht over de informatieverplichting. Bureau 2 controleert niet (geen schriftelijke terugkoppeling van de opdrachtgever) of de opdrachtgever deze betrokkenen op juiste wijze heeft geïnformeerd, zodat Bureau 2 niet zondermeer mag aannemen dat de betrokkenen op de hoogte zijn van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 2 vervolgens nalaat de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 2 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 2 is bovendien niet zorgvuldig, als bedoeld in artikel 6 WBP.

Reactie Bureau 2 *In de reactie op de voorlopige bevindingen (brief van 13 december 2005, zie bijlage) geeft Bureau 2 aan dat Bureau 2 het niet eens is met de beoordeling van het CBP met betrekking tot de informatieplicht. Bureau 2 is van mening dat de gehanteerde werkwijze voldoende zorgvuldig is en dat de beoordeling van het CBP te hard is.*

Gezien het commentaar van Bureau 2 overweegt het CBP het volgende. Het CBP erkent dat Bureau 2 zich enige moeite getroost om de informatieplicht na te leven. Echter, de vraag die het CBP heeft getoetst, is of de werkwijze van Bureau 2 voldoet aan de wettelijke norm. Het CBP blijft van oordeel dat een controle van het

recherchebureau op een schriftelijke kennisgeving aan onderzochte persoon, noodzakelijk is om aan de norm van de wet te voldoen. Aangezien deze controle niet tot de standaard werkwijze van Bureau 2 behoorde ten tijde van het onderzoek, blijft het CBP bij haar oordeel over de werkwijze van Bureau 2.

2.5 Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)?

Norm

Wettelijke norm: artikel 10 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.5 gedragscode.

Feitelijke constatering

Bureau 2 kent zowel een papieren archief als een elektronisch archief. Uit onderzoek is niet gebleken dat Bureau 2 een onderscheid maakt in een dynamisch archief (ten behoeve van de dagelijkse werkzaamheden) en een statisch archief (afgezonderd deel dat alleen bestemd is voor archiefdoeleinden). [...] delen desgevraagd mee dat dossiers slechts korte tijd worden bewaard. Papieren dossiers worden maximaal 3 jaar bewaard. De elektronische stukken worden korter dan 5 jaar bewaard.

Bureau 2 bewaart het onderzoeksmateriaal van de opdrachtgever maximaal 3 maanden. Het materiaal voor het onderzoek wordt 3 maanden na het afleveren van het conceptrapport verwijderd. Dan wordt contact opgenomen met de opdrachtgever. [...] Er is geen schriftelijk vastgelegde procedure voor het opschonen van oude dossiers.

Reactie Bureau 2 Bureau 2 merkt in de schriftelijke reactie (27 oktober 2005) op het gespreksverslag het volgende op: "Er is inderdaad geen vaste procedure voor het opschonen van papieren dossiers, maar er is een functionele noodzaak tot het schonen van het bij Bureau 2 aanwezige verzamelde Onderzoeksmateriaal. [...]."

Beoordeling

Het CBP heeft in het onderzoek niet kunnen vaststellen dat dossiers in zowel papieren als elektronische vorm langer dan 5 jaar worden bewaard.

2.6 Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig?

Norm

Wettelijke norm: artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: overweging 1.2; hoofdstuk 5.1 en hoofdstuk 7, algemeen deel gedragscode.

Feitelijke constatering

Bureau 2 gebruikt externe informatiebronnen. Dit zijn openbare bronnen zoals bijvoorbeeld vrij toegankelijke informatie op internet. Ook wordt gebruik gemaakt van het systeem [...].

De heer [...] verklaarde in het interview dat Bureau 2 geen gebruik maakt van handelsinformatiebureaus, anders dan [...].

In de onderzochte dossiers zijn geen persoonsgegevens aangetroffen waarvan is geconstateerd, of waarvan aannemelijk is, dat die, rechtstreeks of via derden, op onrechtmatige wijze uit niet-openbare bronnen met een (wettelijke) geheimhoudingsplicht zijn verkregen. Bureau 2 heeft een procedure waarin - middels formulieren - door de opdrachtgever wordt verklaard dat deze de rechtmatige eigenaar is van [...].

Beoordeling

Het CBP heeft geen onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van de persoonsgegevens die van [...] zijn verkregen. Voorts is uit het onderzoek niet gebleken dat Bureau 2 op een onrechtmatige wijze persoonsgegevens vergaart of laat vergaren uit externe bronnen. Het CBP heeft niet geconstateerd dat Bureau 2 op een onrechtmatige, onbehoorlijke of onzorgvuldige wijze persoonsgegevens verkrijgt uit externe bronnen.

2.7 Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'?

Norm

Norm: artikel 7 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.2. gedragscode.

Feitelijke constatering

Bij elke opdracht wordt een opdrachtformulier gebruikt en wordt een plan van aanpak opgesteld.

Beoordeling

In alle bekeken onderzoeksdossiers staat een typering van het soort onderzoek, een omschrijving van de opdracht en een doelstelling van het onderzoek. Vaak wordt ook een inleiding of achtergrond beschreven. Een combinatie van deze informatie leidt tot een duidelijke omschrijving van het doel van het onderzoek. Dit betekent dat Bureau 2 voldoet aan de norm dat het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek duidelijk omschreven moet zijn.

Deze werkwijze van Bureau 2 met betrekking tot het omschrijven van het onderzoeksdoel is in overeenstemming met (een onderdeel van) artikel 7 WBP, voorzover artikel 7 WBP bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden worden verzameld.

2.8 Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is?

Norm

Wettelijke norm: artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 7.9 gedragscode.

Feitelijke constatering

In de rapporten die in de onderzoeksdossiers zijn aangetroffen, worden duidelijke omschrijvingen gegeven van de ingezette onderzoeksmethoden. Er zijn geen gegevens in de dossiers aangetroffen waarvan niet duidelijk is welke onderzoeksmethode is gebruikt voor het verkrijgen van die gegevens.

In de gecontroleerde dossiers is altijd een duidelijke beschrijving van de doelstelling van de onderzoeken aangetroffen, alsmede een beschrijving van de achtergrond of aanleiding van de onderzoeken.

Beoordeling

De gebruikte onderzoeksmethoden zijn duidelijk beschreven. Ook de doelstellingen en achtergrond of aanleiding van de onderzoeken zijn beschreven. Deze gegevens geven aan wat de grond voor het onderzoek is. De combinatie van deze gegevens kan worden gezien als een voldoende vermelding van de gronden die tot toepassing van de betreffende onderzoeksmethode hebben geleid.

Het voorgaande betekent dat Bureau 2 voldoet aan de norm dat duidelijk is welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is. Deze werkwijze met betrekking tot het duidelijk omschrijven van de onderzoeksmethoden en wat de grond is voor de inzet van de onderzoeksmethoden is 'behoorlijk en zorgvuldig' als bedoeld in artikel 6 WBP.

2.9 Conclusies

Bij één van de vijf onderzoeksvragen concludeert het CBP tot een negatief oordeel over de werkwijze van Bureau 2.

- 1 Bureau 2 maakt afspraken met de opdrachtgever om de betrokkene, waarmee géén rechtstreeks contact is tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren. Bureau 2 controleert echter niet schriftelijk of de opdrachtgever de betrokkene heeft geïnformeerd waardoor Bureau 2 er niet zondermeer van uit mag gaan dat betrokkene daadwerkelijk is geïnformeerd. De werkwijze van Bureau 2 is daarom niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze is bovendien niet zorgvuldig, als bedoeld in artikel 6 WBP.
- 2 De werkwijze van Bureau 2 met betrekking tot de bewaartermijn van persoonsgegevens is in overeenstemming met artikel 10 WBP.
- 3 Het CBP heeft niet geconstateerd dat Bureau 2, in strijd met artikel 6 WBP, op een onrechtmatige, onbehoorlijke of onzorgvuldige wijze persoonsgegevens verkrijgt uit externe bronnen.
- 4 De werkwijze van Bureau 2 met betrekking tot het omschrijven van het onderzoeksdoel is in overeenstemming met (een onderdeel van) artikel 7 WBP, voorzover artikel 7 WBP bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden worden verzameld.
- 5 De werkwijze met betrekking tot het duidelijk omschrijven van de onderzoeksmethoden en wat de grond is voor de inzet van de onderzoeksmethoden is 'behoorlijk en zorgvuldig' als bedoeld in artikel 6 WBP.

3

BUREAU 3: FEITELIJKE BEVINDINGEN EN BEOORDELING

- 3.1 Bronnen 25
- 3.2 Algemene informatie 25
- 3.3 Vijf onderzoeksvragen 25
- 3.4 Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier? 25
- 3.5 Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)? 27
- 3.6 Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig? 28
- 3.7 Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'? 28
- 3.8 Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is? 29
- 3.9 Conclusies 30

Dit hoofdstuk beschrijft allereerst algemene gegevens betreffende Bureau 3. Daarna behandelt dit hoofdstuk de onderzoeksvragen afzonderlijk. Per onderzoeksvraag worden de norm, de feitelijke constatering en de beoordeling beschreven.

3.1 Bronnen

De bevindingen in het onderzoek zijn gebaseerd op feitenmateriaal afkomstig van de volgende bronnen:

- Kamer van Koophandel (algemene bedrijfsinformatie);
- Interviews met een drietal werknemers van het bedrijf: [...];
- De kopieën van documenten die zijn verzameld tijdens het onderzoek ter plaatse op 23 september 2005;
- Jaarverslag [...] (zoals bedoeld in artikel 16 van de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus);
- De website van Bureau 3;
- De brief van 10 oktober 2005 van Bureau 3, met antwoorden op vragen van het CBP (brief d.d. 4 oktober 2005) met betrekking tot het informeren van onderzochte personen.

Het onderzoek is beperkt tot het bedrijfs onderdeel van Bureau 3 dat de recherche-diensten verricht.

3.2 Algemene informatie

[Een deel van de informatie is verwijderd ter anonimisering van het onderzochte bureau.]

De verwerking van persoonsgegevens van Bureau 3 bestaat uit een verzameling dossiers die zowel uit papieren documenten als uit geautomatiseerde bestanden bestaat. De verwerking kan worden aangemerkt als een opdrachten- c.q. voorvallenregistratie zoals bedoeld in de gedragscode (hoofdstuk 4.3), waarop de WBP van toepassing is.

Tijdens het onderzoek van het CBP is niet systematisch gecontroleerd of bepaalde dossiers betreffende recherchezaken ontbraken. Overigens zijn er geen aanwijzingen gevonden dat dossiers zijn achtergehouden.

Bureau 3 heeft diverse standaarddocumenten, procedures en werkinstructies. In geen van deze documenten is een instructie of aanwijzing opgenomen met betrekking tot de informatieplicht jegens de betrokkene (de onderzochte persoon), als bedoeld in artikel 33 en 34 WBP. [...]

3.3 Vijf onderzoeksvragen

In de navolgende paragrafen worden de vijf onderzoeksvragen één voor één behandeld. De indeling per onderzoeksvraag is als volgt: norm, feitelijke constatering en beoordeling.

3.4 Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier?

Norm

Wettelijke Norm: artikel 33, 34 en 43 WBP; artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 8 gedragscode.

Feitelijke constatering

In de onderzochte werkprocedures, instructies en algemene voorwaarden staan geen instructies of aanwijzingen met betrekking tot het maken van afspraken over het nakomen van de informatieplicht van het recherchebureau, de controle op de informatieplicht of het bespreken van de informatieplicht met de opdrachtgever bij de intake. In geen enkel onderzocht onderzoeksdossier is een aanwijzing aangetroffen dat

de opdrachtgever wordt gewezen op de informatieplicht of dat daar afspraken over zijn gemaakt.

De medewerkers van Bureau 3 met wie is gesproken, verklaarden bekend te zijn met de verplichting om de onderzochte persoon te informeren over het onderzoek (antwoord op vraag 4). Zij verklaarden verder dat de dossiers op compleetheid worden gecontroleerd bij afsluiting, maar dat er geen specifieke controle is op de vraag of de betrokkenen zijn geïnformeerd (antwoord op vraag 8).

Uit de onderzochte dossiers blijkt dat Bureau 3 regelmatig onderzoeken verricht waarbij de onderzochte personen worden ondervraagd door de particuliere rechercheurs (dossiers: ...). In de verslagen van de ondervragingen staat dat de onderzoekers zich bekend maken en dat zij het doel van het onderzoek aan de betrokkenen mededelen.

In dossiers waarin geen gesprek tussen een particulier rechercheur en de betrokkene plaatsvindt, zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat de betrokkenen zijn geïnformeerd over het onderzoek. Er zijn in de dossiers geen aanwijzingen gevonden van een (mogelijk) beroep op de uitzonderingsgronden. Om over deze dossiers meer duidelijkheid te verkrijgen heeft het CBP bij Bureau 3 nagevraagd of Bureau 3 bij acht reeds afgesloten dossiers alsnog kon aangeven of en zo ja, door wie, de betrokkenen zijn geïnformeerd [...]. Bureau 3 verklaart in de brief d.d. 10 oktober dat in zeven van de acht gevallen de betrokkenen door de opdrachtgever zijn geïnformeerd. In vier gevallen is dat mondeling gedaan en in drie gevallen was de methode van informeren onbekend. In één dossier kon Bureau 3 aangeven of de betrokkenen (het betrof vijf personen) waren geïnformeerd door de opdrachtgever. Volgens Bureau 3 waren ze niet door het bureau zelf geïnformeerd. Er is niet meer onderzocht of het informeren in deze gevallen op juiste wijze is geschied, dat wil zeggen: of de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking zijn medegedeeld.

Beoordeling

Uit de dossiers waarin gesprekken met de onderzochte personen plaatsvinden, blijkt dat deze op de hoogte worden gesteld van de identiteit van de particuliere rechercheurs en van het doel van het onderzoek; in zoverre wordt in deze dossiers aan de informatieplicht voldaan.

In de dossiers waar Bureau 3 géén rechtstreeks contact heeft met de onderzochte personen, informeert Bureau 3 de onderzochte personen niet over het onderzoek, de eigen identiteit en het doel van de verwerking. Afgezien van een beroep op uitzonderingsgronden in een incidenteel geval, kan Bureau 3 het informeren in het algemeen alleen achterwege laten als Bureau 3 op goede gronden kan aannemen dat de onderzochte personen 'reeds op de hoogte' zijn.

Naar het oordeel van het CBP kan een recherchebureau uitsluitend op goede gronden aannemen dat de onderzochte persoon 'reeds op de hoogte' is gesteld door de opdrachtgever, als hiervan een schriftelijk bewijs is overlegd aan het recherchebureau. Dat betekent concreet dat het recherchebureau een kopie van de brief waarin de onderzochte persoon wordt geïnformeerd (of een kopie van een schriftelijke bevestiging van een mondeling gedane mededeling) moet hebben ontvangen van de opdrachtgever, voordat het recherchebureau kan aannemen dat de betrokkene 'reeds op de hoogte' is. Alleen het bestaan van een contractuele bepaling en/of een mededeling van de opdrachtgever dat de onderzochte persoon zal worden geïnformeerd is in dit kader onvoldoende, omdat dat het recherchebureau onvoldoende zekerheid biedt dat de opdrachtgever zijn toezegging daadwerkelijk is nakomen.

In de onderzochte dossiers zijn geen schriftelijke stukken gevonden, zoals hiervoor

bedoeld, op grond waarvan Bureau 3 mocht aannemen dat de onderzochte personen door de opdrachtgever zijn geïnformeerd.

Omdat Bureau 3 nalaat om concrete afspraken te maken met de opdrachtgever om de onderzochte personen, waarmee Bureau 3 géén rechtstreeks contact heeft tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren en door niet goed te controleren of de opdrachtgever deze betrokkenen op juiste wijze informeert, mag Bureau 3 niet aannemen dat de betrokkenen op de hoogte zijn van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 3 vervolgens nalaat de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 3 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 3 is bovendien niet zorgvuldig, als bedoeld in artikel 6 WBP.

Reactie Bureau 3 *In de reactie op de voorlopige bevindingen (brief van 9 december 2005) stelt Bureau 3 dat de werkwijze betreffende de informatieplicht per 1 december 2005 is aangepast. Deze werkwijze werd niet gebruikt ten tijde van het onderzoek van het CBP, en dit zal dan ook niet worden meegenomen bij de beoordeling. Immers, de beoordeling betreft de werkwijze op het moment van het onderzoek. Deze informatie kan wel worden meegenomen bij de bepaling van mogelijke vervolgstappen naar aanleiding van het onderzoek. Indien er aanleiding is voor vervolgstappen, zal dat in een aparte brief worden behandeld.*

3.5 Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)?

Norm

Wettelijke norm: artikel 10 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.5 gedragscode.

Feitelijke constatering

Bureau 3 heeft zowel een papieren als een geautomatiseerde verwerking.

De geïnterviewde werknemers van Bureau 3 verklaarden dat de papieren dossiers twee jaar in het zogenaamde dynamische archief (in ordners in een kast op het kantoor van Bureau 3) worden bewaard (antwoord op vraag 9). Daarna gaan de dossiers naar het zogenaamde statische archief, op een archieflocatie [...] buiten het kantoorpand. Bij het onderzoek ter plaatse zijn geen papieren dossiers ouder dan twee jaar aangetroffen.

In de interviews verklaren de werknemers van Bureau 3 dat de elektronische bestanden van Bureau 3 in het geautomatiseerde systeem aanwezig blijven; er is geen termijn waarna de elektronische bestanden worden verwijderd of vernietigd (antwoord op vraag 9). [...].

Reactie Bureau 3 *In de reactie op de voorlopige bevindingen (brief van 9 december 2005) stelt Bureau 3 dat de werkwijze betreffende de bewaartermijnen van onderzoeksdossiers inmiddels is aangepast en dat nog bestaande digitale en papieren dossiers, ouder dan vijf jaar, zijn vernietigd. Van deze werkwijze en situatie was geen sprake ten tijde van het onderzoek van het CBP, en dit zal dan ook niet worden meegenomen bij de beoordeling. Immers, de beoordeling betreft de werkwijze op het moment van het onderzoek. Deze informatie kan wel worden meegenomen bij de bepaling van mogelijke vervolgstappen naar aanleiding van het onderzoek. Indien er aanleiding is voor vervolgstappen, zal dat in een aparte brief worden behandeld.*

Beoordeling

De opdrachten- c.q. voorvallenregistratie bestaat uit een papieren en een elektronische verwerking.

De papieren dossiers worden na twee jaar uit het dynamische archief gehaald en gaan naar het statisch archief. Ten aanzien van de elektronische verwerking heeft Bureau 3 verklaard dat de hierin aanwezige gegevens voor onbepaalde tijd worden bewaard. Dat betekent feitelijk dat deze gegevens langer dan de norm, te weten vijf jaar, worden bewaard, aangezien Bureau 3 sinds [...] bestaat en persoonsgegevens verwerkt (en bewaart) voor rechercheactiviteiten.

De conclusie is dat Bureau 3 niet voldoet aan de vereiste norm dat persoonsgegevens niet langer dan vijf jaar worden bewaard in de opdrachten- c.q. voorvallenregistratie. Dat betekent dat de werkwijze van Bureau 3 met betrekking tot de bewaartermijn van persoonsgegevens niet in overeenstemming is met artikel 10 WBP.

3.6 Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig?

Norm

Wettelijke norm: artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: overweging 1.2; hoofdstuk 5.1 en hoofdstuk 7, algemeen deel gedragscode.

Feitelijke constatering

Bureau 3 gebruikt diverse externe informatiebronnen. Dit zijn openbare bronnen, zoals de Kamer van Koophandel en Internet. Ook wordt regelmatig gebruik gemaakt van [...].

De heer [...] verklaarde in het interview (antwoord op vraag 11) dat Bureau 3 geen gebruik maakt van handelsinformatiebureaus, anders dan [...].

In de onderzochte dossiers zijn geen persoonsgegevens aangetroffen waarvan is geconstateerd, of waarvan aannemelijk is, dat die, rechtstreeks of via derden, op onrechtmatige wijze uit niet-openbare bronnen met een (wettelijke) geheimhoudingsplicht zijn verkregen.

Beoordeling

Het CBP heeft geen onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van de persoonsgegevens die van [...] zijn verkregen. Voorts is uit het onderzoek niet gebleken dat Bureau 3 op een onrechtmatige wijze persoonsgegevens vergaart of laat vergaren uit externe bronnen. Het CBP heeft niet geconstateerd dat Bureau 3, in strijd met artikel 6 WBP, op een onrechtmatige, onbehoorlijke of onzorgvuldige wijze persoonsgegevens verkrijgt uit externe bronnen.

3.7 Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'?

Norm

Wettelijke norm: artikel 7 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.2 gedragscode.

Feitelijke constatering

Uit het dossieronderzoek is gebleken dat in elk onderzoeksdossier een standaardvorm voor de opdrachtbevestiging (de overeenkomst) en de rapportage wordt gebruikt. Deze documenten worden in de dossiermappen bewaard.

Geconstateerd is dat in de opdrachtbevestiging altijd de 'doelstelling onderzoek' vermeld wordt, waarbij in enkele woorden het type onderzoek wordt aangegeven.

Bijvoorbeeld:

- 'antecedenten- en achtergrond onderzoek'
- 'digitaal onderzoek naar de handelingen van ...'
- 'vaststellen activiteiten van de heer ...'
- 'observatie in verband met alimentatieprocedure'
- 'onderzoek naar handelen ex-medewerker'

Het 'rapport' kent een voorblad met het kopje 'omschrijving opdracht'. Doorgaans staat hier hetzelfde vermeld als bij de 'doelstelling onderzoek' op de opdrachtbevestiging, soms in iets andere bewoordingen.

In het rapport zelf staat altijd een kopje 'doelstelling' en meestal ook een kopje 'inleiding'. Onder het kopje doelstelling staat in een of enkele zinnen beschreven wat het doel is van het onderzoek. De 'inleiding' geeft een achtergrondschets of nadere toelichting op het doel of de aanleiding van het onderzoek.

Beoordeling

In alle bekeken onderzoeksdossiers staat een typering van het soort onderzoek, een omschrijving van de opdracht en een doelstelling van het onderzoek. Vaak wordt ook een inleiding of achtergrond beschreven. Een combinatie van deze informatie leidt tot een duidelijke omschrijving van het doel van het onderzoek. Dat betekent Bureau 3 voldoet aan de norm dat het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek duidelijk omschreven moet zijn.

Deze werkwijze van Bureau 3 met betrekking tot het omschrijven van het onderzoeksdoel is in overeenstemming met (een onderdeel van) artikel 7 WBP, voorzover artikel 7 WBP bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden worden verzameld.

3.8 Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is?

Norm

Wettelijke norm: artikel 6 WBP. Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 7.9 gedragscode.

Feitelijke constatering

In de rapporten die in de onderzoeksdossiers zijn aangetroffen, worden duidelijke omschrijvingen gegeven van de ingezette onderzoeksmethoden. Er zijn geen gegevens in de dossiers aangetroffen waarvan niet duidelijk is welke onderzoeksmethode is gebruikt voor het verkrijgen van de gegevens. Als er sprake is van een interview, observatie of heimelijke observatie met verborgen camera's, is daarvan in alle onderzochte dossiers een verslag te vinden.

In de gecontroleerde dossiers is altijd een duidelijke beschrijving van de doelstelling van de onderzoeken aangetroffen, alsmede een beschrijving van de achtergrond of aanleiding van de onderzoeken.

Beoordeling

De gebruikte onderzoeksmethoden zijn in de onderzochte dossiers duidelijk beschreven.

Ook de doelstellingen en achtergrond of aanleiding van de onderzoeken zijn beschreven. Deze gegevens geven aan wat de grond voor het onderzoek is. De combinatie van deze gegevens kan worden gezien als een voldoende vermelding van de gronden die tot toepassing van de betreffende onderzoeksmethode hebben geleid.

Het voorgaande betekent dat Bureau 3 voldoet aan de norm dat duidelijk is welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is. Deze werkwijze met betrekking tot het duidelijk omschrijven van de onderzoeksmethoden en wat de grond is voor de inzet van de onderzoeksmethoden, is 'behoorlijk en zorgvuldig' als bedoeld in artikel 6 WBP.

3.9 Conclusies

Bij twee (1 en 2) van de vijf onderzoeksvragen moet geconcludeerd worden tot een negatief oordeel over de werkwijze van Bureau 3.

- Omdat Bureau 3 nalaat om concrete afspraken te maken met de opdrachtgever om de onderzochte personen, waarmee Bureau 3 géén rechtstreeks contact heeft tijdens het onderzoek, op juiste wijze te informeren en door niet goed te controleren of de opdrachtgever deze betrokkenen op juiste wijze informeert, mag Bureau 3 niet aannemen dat de betrokkenen op de hoogte zijn van het onderzoek, de identiteit van het recherchebureau en het doel van de verwerking. Omdat Bureau 3 vervolgens nalaat de betrokkenen zelf te informeren, is de werkwijze van Bureau 3 niet in overeenstemming met artikel 34 lid 1 WBP. Deze werkwijze van Bureau 3 is bovendien niet zorgvuldig, als bedoeld in artikel 6 WBP.
- De werkwijze van Bureau 3 met betrekking tot de bewaartermijn van persoonsgegevens is niet in overeenstemming met artikel 10 WBP.
- Het CBP heeft niet geconstateerd dat Bureau 3, in strijd met artikel 6 WBP, op een onrechtmatige, onbehoorlijke of onzorgvuldige wijze persoonsgegevens verkrijgt uit externe bronnen.
- De werkwijze van Bureau 3 met betrekking tot het omschrijven van het onderzoeksdoel is in overeenstemming met (een onderdeel van) artikel 7 WBP, voorzover artikel 7 WBP bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden worden verzameld.
- De werkwijze met betrekking tot het duidelijk omschrijven van de onderzoeksmethoden en wat de grond is voor de inzet van de onderzoeksmethoden is 'behoorlijk en zorgvuldig' als bedoeld in artikel 6 WBP.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Het onderzoek 33

Aanleiding 33

Afbakening 33

Bevoegdheden 33

Vijf onderzoeksvragen 34

Werkwijze 34

Bijlage 2: Normenkader 35

Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier? 35

Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)? 37

Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig? 38

Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'? 40

Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is? 40

HET ONDERZOEK

Aanleiding

Het CBP heeft op 12 juli 2005 besloten om in 2005 de werkwijze van een drietal particuliere recherchebureaus te onderzoeken.

Afbakening

Object van onderzoek is de persoonsgegevensverwerking van drie particuliere recherchebureaus. Het doel van het onderzoek is het doen van een uitspraak over de werkwijze de bureaus met betrekking tot bepaalde aspecten van de verwerking van persoonsgegevens. Het onderzoek richt zich op de volgende aspecten:

- de (verplichte) informatieverstrekking aan de door het recherchebureau onderzochte personen;
- de bewaartermijn van de persoonsgegevens;
- het gebruik van persoonsgegevens van externe informatiebronnen;
- de wijze van omschrijven van het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek;
- de vastlegging van de onderzoeksmethoden inzake het verzamelen van relevante informatie ten behoeve van de uitvoering van een onderzoek.

Het CBP geeft in dit onderzoek geen inhoudelijk oordeel over de vraag of de onderzoeksmethoden in de onderzochte zaken op een juiste (proportionele) wijze zijn ingezet.

Bevoegdheden

Het onderzoek valt onder de reikwijdte van de Wet bescherming persoonsgegevens en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Artikel 51 WBP omschrijft de taak van het College bescherming persoonsgegevens. Het artikel bepaalt dat het CBP toeziet op de verwerking van persoonsgegevens. Met het toezicht op de naleving zijn belast de leden en de ambtenaren van het secretariaat van het College. Tevens zijn daarmee belast de bij besluit van het College aangewezen personen (artikel 61, eerste lid WBP).

De Algemene wet bestuursrecht is van toepassing op het CBP. De Awb definieert een toezichthouder als een persoon, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift.

Op grond van artikel 60 WBP is het CBP een onderzoek gestart. Op grond van artikel 5:16 Awb is een toezichthouder bevoegd om inlichtingen te vorderen. Artikel 5:20 Awb bepaalt dat een ieder verplicht is aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.

Het CBP is op basis van een besluit van 12 juli 2005 met gebruikmaking van zijn bevoegdheden, zoals genoemd in de WBP en de Awb het onderzoek gestart.

Vijf onderzoeksvragen

- Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier?
- Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)?
- Vraag 3: Welke informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen van informatie uit deze bronnen rechtmatig?
- Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'?
- Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is?

Werkwijze

Selectie van de bureaus

Het doel van het selectieproces, waarin wordt beslist welke bureaus zullen worden onderzocht, is om zo objectief mogelijk tot een keuze te komen en daarnaast om de kans op een effectief en zinvol onderzoek te vergroten door bij de selectie bepaalde factoren te betrekken:

- het aantal rechercheurs dat bij een bureau werkt. De bedoeling is om een spreiding in grootte van te onderzoeken bureaus te krijgen: één klein bureau (2-5 rechercheurs), één middelgroot (5-10) en één groot (>10). Er is voor gekozen om geen eenmans-bedrijven te selecteren.
- de zaaksoorten die het bureau doet (voldoende verscheidenheid aan recherchezaken).

Bureau 1 is tevens geselecteerd naar aanleiding van een klacht die voor het CBP reden was een onderzoek in te stellen naar de werkwijze van Bureau 1. De particuliere recherchebureaus 2 en 3 zijn door middel van een aselechte, getrapte steekproef gekozen uit een lijst met recherchebureaus. De selectie is vervolgens aan de twee bovengenoemde criteria getoetst. Als informatiebronnen zijn hierbij de jaarverslagen en een uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel gebruikt. Het selectieproces is vastgelegd in een intern CBP document.

Aankondiging van het onderzoek

Voorafgaand aan het onderzoek heeft het CBP een aangetekende brief verstuurd, die de bureaus hebben ontvangen twee dagen voor het onderzoek ter plaatse zou plaatsvinden.

Onderzoek ter plaatse

Op drie dagen in augustus en september 2005 heeft het CBP onderzoeken ter plaatse verricht. Het CBP heeft interviews met medewerkers en directieleden gehouden en dossiers ingezien. Ter plaatse zijn van relevante documenten kopieën gemaakt die door het CBP zijn meegenomen. Een lijst van documenten waarvan kopieën zijn meegenomen is aan de bureaus overhandigd. Van het onderzoek ter plaatse is een verslag opgemaakt.

Rapportage: voorlopige bevindingen

De beschreven feitelijke constatering zijn vergeleken met de norm, zoals deze in de bijlage van dit rapport is beschreven.

Zienswijze van de verantwoordelijke

Artikel 60 tweede lid WBP schrijft voor dat het College zijn voorlopige bevindingen ter kennis brengt van de verantwoordelijke en stelt deze in de gelegenheid zijn zienswijze hierop te geven.

Afsluiting van het onderzoek

Met in achtneming van de termijn voor een reactie op de voorlopige bevindingen, heeft het CBP de definitieve bevindingen vastgesteld.

NORMENKADER

Het normenkader voor het onderzoek is de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Bij de invulling van de normen worden ook de regels van de Privacygedragscode voor particuliere onderzoeksbureaus (de gedragscode) betrokken. De gedragscode is opgesteld door de Vereniging van Particuliere Beveiligingsbureaus (VPB) en bevat richtlijnen hoe in juridische zin moet worden omgegaan met persoonsgegevens die in het kader van de dienstverlening aan opdrachtgevers verwerkt worden. Het CBP heeft in januari 2004 een goedkeurende verklaring (als bedoeld in artikel 25 WBP) afgegeven voor deze gedragscode. Naleving van de gedragscode is door de Minister van Justitie vanaf 1 juni 2004 verplicht gesteld voor alle particuliere recherchebureaus.

Vraag 1: Wordt de informatieplicht nageleefd en wordt dit vastgelegd in het dossier?

De wettelijke norm wordt gegeven in artikel 33, 34 en 43 WBP en in artikel 6 WBP. De sectorspecifieke uitwerking van de norm wordt beschreven in hoofdstuk 8 van de gedragscode.

Wettelijk kader

Indien persoonsgegevens rechtstreeks van de onderzochte persoon worden verkregen, bepaalt artikel 33 WBP dat de verantwoordelijke vóór het moment van verkrijging aan deze mededeelt wat diens identiteit is, alsmede wat de doeleinden van de verwerking zijn. Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan rechtstreeks van de onderzochte persoon, bepaalt artikel 34 van de WBP dat de verantwoordelijke de hiervoor genoemde informatie aan de onderzochte persoon mededeelt:

- op het moment van vastlegging van die gegevens, of
- wanneer de gegevens bestemd zijn om aan een derde te worden verstrekt, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.

De informatieverstrekking kan achterwege blijven indien de verantwoordelijke op goede gronden mag aannemen dat de onderzochte persoon daarvan reeds op de hoogte is. De verantwoordelijke kan het informeren van de onderzochte persoon tevens achterwege laten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:

- de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- de rechten en vrijheden van anderen dan de onderzochte persoon, de verantwoordelijke en de opdrachtgever daaronder begrepen.

Artikel 6 van de WBP bepaalt dat persoonsgegevens dienen te worden verwerkt in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze.

Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 8 gedragscode

In de chronologie van een particulier rechercheonderzoek en in de verhouding tussen de opdrachtgever en het particulier onderzoeksbureau geschiedt de informatieverstrekking aan de onderzochte persoon als volgt:

Voorafgaand aan het onderzoek:

- 1 In het intakegesprek tussen de opdrachtnemer en de opdrachtgever én nog voordat een aanvang wordt gemaakt met de researchwerkzaamheden wijst het particulier onderzoeksbureau de opdrachtgever op de op het particulier onderzoeksbureau (als verantwoordelijke in de zin van de WBP) rustende informatieverplichting jegens de onderzochte persoon;
- 2 in dat gesprek wordt vastgesteld of de onderzochte persoon al op de hoogte is van een jegens hem in te stellen onderzoek;

- 3 indien sprake is van een achtergrondonderzoek wordt de onderzochte persoon in algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij onderworpen is, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden;
- 4 indien er geen sprake is van een achtergrondonderzoek vindt een afweging plaats of het op de hoogte stellen van de onderzochte persoon – ondanks de informatieplicht – toch achterwege dient te blijven omdat de belangen van het voorkomen, het opsporen en het vervolgen van strafbare feiten dat noodzakelijk maken (artikel 43 aanhef en onder b WBP). De aanwezigheid van een opsporingsbelang moet door een opsporingsambtenaar kenbaar zijn gemaakt. Voorts kan het op de hoogte stellen van de onderzochte persoon achterwege blijven indien dat noodzakelijk is ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen (artikel 43 aanhef en onder e WBP). In deze gevallen dient de informatieplicht tijdens het onderzoek of na het onderzoek te geschieden;
- 5 indien de uitzonderingen op de informatieplicht niet van toepassing zijn, dient het particulier onderzoeksbureau de onderzochte persoon op de hoogte te stellen voordat het onderzoek een aanvang neemt. De onderzochte persoon wordt dan in algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij is onderworpen, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden.

Na aanvang van het onderzoek:

Indien de onderzochte persoon niet voorafgaand aan het onderzoek op de hoogte is gesteld, wordt hij tijdens het onderzoek geïnformeerd. Daarbij wordt als volgt gehandeld:

- 1 Indien gegevens omtrent het onderzoek worden vastgelegd in de opdrachten c.q. voorvallenregistratie, wordt vastgesteld of het risico aanwezig is dat de onderzochte persoon de mededeling zal aangrijpen om maatregelen te nemen om de waarheidsvinding te belemmeren;
- 2 in dat geval wordt de onderzochte persoon op de hoogte gesteld van het uitgevoerde onderzoek zodra dit in het kader van het onderzoek verantwoord is. Het moment waarop dit wordt gedaan, wordt in overleg met de opdrachtgever bepaald. Vaak zal dit moment samenvallen met het moment dat de onderzochte persoon geïnterviewd wordt over het voorval. De onderzochte persoon wordt dan in algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij is onderworpen, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden.

Na afronding van het onderzoek:

- 1 De onderzochte persoon wordt in ieder geval in kennis gesteld van het onderzoek direct nadat het onderzoeksrapport is aangeboden aan de opdrachtgever;
- 2 bij de inkennisstelling wordt de onderzochte persoon in algemene bewoordingen medegedeeld wat de aard van het onderzoek is waaraan hij is onderworpen, wat daarvan de reden is en wie als opdrachtgever fungeert. Verder wordt de onderzochte persoon medegedeeld dat hij zich voor nadere informatie tot de opdrachtgever dient te wenden. Indien is vastgesteld dat de onderzochte persoon betrokken is geweest bij het plegen van strafbare of laakbare gedragingen en/of overtreding van (wettelijke) voorschriften dan wel pogingen daartoe, wordt de betrokkene medegedeeld dat gedurende een periode van vijf jaar antecedenten bewaard worden, welke gegevens deze antecedenten omvatten en dat deze gegevens verstrekt kunnen worden in het kader van achtergrondonderzoeken;
- 3 in uitzonderingsgevallen blijft ook dan de mededeling achterwege. Dat is onder andere het geval indien van het voorval door of namens de opdrachtgever aangifte wordt gedaan bij de politie en vroegtijdige inkennisstelling van de onderzochte

persoon het opsporings- of vervolgingsbelang schaadt (artikel 43 aanhef en onder b WBP) of indien dit noodzakelijk is in het belang van de rechten en vrijheden van anderen dan de onderzochte persoon, de verantwoordelijke en de opdrachtgever daaronder begrepen. Dit wordt van geval tot geval in overleg met de opdrachtgever bepaald. De noodzaak om de mededeling achterwege te laten indien sprake is van opsporings- of vervolgingsbelangen moet door een opsporingsambtenaar kenbaar zijn gemaakt.

Toelichting:

De artikelen 33 en 34 WBP bepalen dat het particulier onderzoeksbureau verplicht is diens identiteit op eigen initiatief bekend te maken aan de onderzochte persoon en deze te informeren over de doeleinden van de verwerking van persoonsgegevens. De verplichting om dit op eigen initiatief te doen is een belangrijk instrument om de werkzaamheden van een particulier onderzoeksbureau transparant te maken opdat de onderzochte persoon de rechten kan uitoefenen die in paragraaf 9 zijn opgenomen. De WBP onderscheidt twee vormen van informatieverstrekking. Als gegevens rechtstreeks bij een ander verkregen worden – bijvoorbeeld door deze te interviewen – dient deze op de hoogte te worden gesteld op het moment van vergaring van gegevens. Dit is voor het interviewen van personen uitgewerkt in paragraaf 7.3. Indien gegevens buiten de betrokkene om worden verkregen, hetzij bij derden, hetzij door eigen waarneming, dient de betrokkene geïnformeerd te worden, ofwel op het moment van vastlegging van die gegevens, ofwel wanneer de gegevens bestemd zijn om aan een derde te worden verstrekt, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking aan die derde. Over de wijze waarop de informatie wordt verstrekt, wordt geen normering voorgeschreven, omdat dit per geval verschillend kan zijn. De informatieverstrekking kan mondeling in een rechtstreeks contact tussen (medewerkers van) het particulier onderzoeksbureau en de onderzochte persoon geschieden, maar kan ook schriftelijk gedaan worden. Bij de mededeling van het doel van de gegevensverwerking kan aansluiting worden gevonden bij de opdrachtomschrijving zoals deze is opgenomen in de opdrachtbevestiging tussen het particulier onderzoeksbureau en de opdrachtgever. Van de mededelingsplicht kan in twee gevallen worden afgezien. In het eerste geval blijft de mededeling (tijdelijk) achterwege omdat opsporingsbelangen dat noodzakelijk maken (artikel 43 aanhef en onder b WBP). Indien namens de opdrachtgever aangifte gedaan wordt, betekent dat niet automatisch dat de politie direct een aanvang neemt met opsporingsactiviteiten. In dat geval is het risico aanwezig is dat de onderzochte persoon de mededeling zal aangrijpen om maatregelen te nemen om de waarheidsvinding door de politie te belemmeren, bijvoorbeeld door bewijsmateriaal zoek te maken of door mededaders te informeren. De aanwezigheid van een opsporingsbelang moet door een opsporingsambtenaar kenbaar zijn gemaakt. Voorts kan het op de hoogte stellen van de onderzochte persoon (tijdelijk) achterwege blijven, indien dat noodzakelijk is ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen, zoals de opdrachtgever (artikel 43 aanhef en onder e WBP). Indien de mededeling bijvoorbeeld direct na het aanvaarden van de opdracht gedaan wordt is ook hier het risico aanwezig dat de onderzochte persoon de mededeling zal aangrijpen om maatregelen te nemen om de waarheidsvinding te belemmeren.

Vraag 2: Worden de bewaartermijnen nageleefd (5 jaar)?

De wettelijke norm wordt gegeven in artikel 10 WBP. De sectorspecifieke uitwerking van de norm wordt beschreven in hoofdstuk 5.5 van de gedragscode.

Wettelijk kader

Artikel 10 van de WBP bepaalt dat persoonsgegevens niet langer worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.

Sectornormering: hoofdstuk 5.5. gedragscode

Gegevens uit de opdrachten- c.q. voorvallenregistratie worden verwijderd binnen een periode van maximaal vijf jaar na het moment van eerste vastlegging.

De periode van vijf jaar wordt verlengd, indien zich ten aanzien van de onderzochte persoon een nieuwe aanleiding als hiervoor vermeld heeft voorgedaan, die wordt opgenomen in de opdrachten- c.q. voorvallenregistratie. In die gevallen begint de termijn van vijf jaar opnieuw te lopen, vanaf het moment van vastlegging van gegevens.

Gegevens worden in ieder geval uit de opdrachten- c.q. voorvallenregistratie verwijderd indien voldaan wordt aan een verzoek ex artikel 36 van de WBP.

In afwijking van de hiervoor genoemde bewaartermijnen blijft het onderzoeksdossier bewaard zolang dat geboden is in verband met de behandeling van lopende procedures en zaken die nog onder de rechter zijn en waarbij de mogelijkheid bestaat dat hetzij de opdrachtgever, hetzij het particulier onderzoeksbureau in rechte wordt opgeroepen.

Toelichting:

Persoonsgegevens worden om meerdere redenen bewaard nadat het onderzoeksrapport aan de opdrachtgever is aangeboden. Allereerst worden persoonsgegevens bewaard ten behoeve van opdrachtgevers in het kader van de behandeling van juridische procedures of geschillen waarbij de opdrachtgever partij is. Daarbij kan gedacht worden aan een nog lopende ontslagprocedure van de onderzochte persoon of een lopende strafzaak indien van het voorval aangifte is gedaan bij de politie.

Verder worden de gegevens bewaard voor het behandelen van klachten die worden ingediend tegen het particulier onderzoeksbureau zelf op grond van artikel 18 van de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus, het voldoen aan wettelijke plichten (zoals het getuigen in rechte) en voor vervolgoopdrachten van de primaire opdrachtgever. Tenslotte worden de gegevens bewaard voor opdrachtgevers van de tweede categorie (als bedoeld in paragraaf 5.4). Het gebruik van de gegevens uit eerdere opdrachten voor deze categorieopdrachtgevers is beperkt tot achtergrondonderzoeken. De bewaarduur van vijf jaar is van belang aangezien opdrachtgevers met enige regelmaat gegevens uit het dossier nog in willen zien en/of gegevens uit het dossier nodig hebben. Vaak blijkt pas geruime tijd na afsluiting van het particulier rechercheonderzoek dat juridische procedures lopen. Met enige regelmaat worden particulier onderzoekers opgeroepen om te getuigen. Vaak wil de rechter weten of er inhoudelijke verschillen zijn tussen de aan de opdrachtgever aangeboden rapport en eerdere kladversies. De bewaartermijn van vijf jaar sluit ook aan bij de verjaringstermijn voor rechtsvorderingen (artikel 3:310 BW). Zowel de onderzochte persoon als de opdrachtgever kunnen het particulier onderzoeksbureau in voorkomende gevallen aanspreken tot vergoeding van schade wegens onrechtmatige daad respectievelijk wanprestatie. In dat geval dient het particulier onderzoeksbureau in staat te zijn zich gemotiveerd te verdedigen door overlegging van stukken uit het onderzoeksdossier.

Vraag 3: Welke externe informatiebronnen gebruikt het recherchebureau en is het verkrijgen en verwerken van informatie uit deze bronnen rechtmatig?

De wettelijke norm wordt gegeven in artikel 6 WBP. De sectorspecifieke uitwerking van de norm wordt beschreven in de gedragscode, overweging 1.2; hoofdstuk 5.1 en hoofdstuk 7, algemeen deel.

Wettelijk kader

Artikel 6 van de WBP bepaalt dat persoonsgegevens dienen te worden verwerkt in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze.

Sectorspecifieke uitwerking: overweging 1.2 gedragscode

Het handelen van particuliere onderzoeksbureaus moet in overeenstemming zijn met hetgeen van een particulier onderzoeksbureau in het maatschappelijk verkeer mag worden verwacht. Deze norm is voor particuliere onderzoeksbureaus expliciet vastgelegd in artikel 14 aanhef en onder e van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (hierna te noemen: Wpbr). Naast deze specifieke voor particuliere onderzoeksbureaus geldende norm gelden ook de algemeen geldende normen van zorgvuldig (maatschappelijk) handelen of nalaten zoals die zijn vastgelegd in artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek en de WBP.

Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.1 gedragscode

- 1 De sector particuliere onderzoeksbureaus onthoudt zich van het onrechtmatig vergaren van persoonsgegevens;
- 2 bij de methoden van gegevensvergaring (onderzoeksmethoden en –middelen) worden de bepalingen van hoofdstuk 7 van de gedragscode in acht genomen;
- 3 de onderzoekshandelingen die zijn uitgevoerd worden zodanig vastgelegd, dat in het kader van (gerechtelijke) procedures een zelfstandig oordeel kan worden gevormd over de rechtmatigheid van de verkrijging van persoonsgegevens aan de hand van deze vastlegging;
- 4 persoonsgegevens die in strijd met artikel 6 van de WBP verkregen zijn mogen niet worden opgenomen in de opdrachten- c.q. voorvallenregistratie.

Toelichting:

Voor particuliere onderzoeksbureaus betekent de norm van artikel 6 van de WBP dat zij geen gegevens mogen verwerken, indien zij deze gegevens verkregen hebben door middel van illegale onderzoeksmethoden en –middelen. Zo zijn in het Wetboek van Strafrecht (hierna: WvSr) bepalingen opgenomen die het onopgemerkt afluisteren en opnemen van gesprekken of het onopgemerkt maken van afbeeldingen verbieden (zie de artikelen 139a – 139f WvSr). De norm heeft betrekking op het eigen handelen of nalaten van een particulier onderzoeksbureau. Het mag niet zelf verwijtbaar betrokken zijn bij onrechtmatige gegevensvergaring.

Indien een derde gegevens (bewijsmateriaal) aan een particulier onderzoeker overhandigt, dat door deze derde op onrechtmatige wijze is verkregen, hoeft dat derhalve niet te betekenen dat deze gegevens niet door het particulier onderzoeksbureau mogen worden verwerkt. Dit is echter anders indien deze derde met medeweten of op aandringen van het particulier onderzoeksbureau bij de gegevens- c.q. bewijsvergaring onrechtmatig heeft gehandeld, (bijvoorbeeld door op verzoek van het particulier onderzoeksbureau gegevens te verstrekken in strijd met een wettelijke geheimhoudingsbepaling).

Een deugdelijke vastlegging van de wijze waarop gegevens zijn verkregen en van wie is derhalve van belang (zie hiervoor paragraaf 7.9).

Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 7

Het staat particulieren en bedrijven vrij gedragingen van anderen te onderzoeken, indien hun belangen door deze gedragingen zijn of kunnen worden geschaad. Particulier onderzoek is niet expliciet bij wet genormeerd. Indien een particulier onderzoeksbureau wordt ingeschakeld, wordt het particulier onderzoek evenwel op indirecte wijze genormeerd door artikel 6 van de WBP. Gegevens die immers in strijd met deze bepaling zijn verkregen, mogen niet verwerkt worden in de opdrachten- c.q. voorvallenregistratie.

In het kader van de opdracht maakt de sector particuliere onderzoeksbureaus gebruik van diverse onderzoeksmethoden en –middelen. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan het vergaren van gegevens uit open bronnen (zoals het internet en de openbare registers).

Voor deze gedragscode geldt als eerste basisregel dat de rechten en plichten die gelden voor iedere burger, ook gelden voor particuliere onderzoeksbureaus. Bij bevoegdheden van iedere burger kan gedacht worden aan het raadplegen van openbare registers

(zoals de registers van de Kamer van Koophandel en Fabrieken en de registers van het Kadaster) en openbare bronnen (zoals het internet).

Vraag 4: Is het doel van het door het recherchebureau uit te voeren onderzoek 'duidelijk omschreven'?

De wettelijke norm wordt gegeven in artikel 7 WBP. De sectorspecifieke uitwerking van de norm wordt beschreven in hoofdstuk 5.2 van de gedragscode.

Wettelijk kader

Artikel 7 van de WBP bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld.

Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 5.2 gedragscode

Vaststellen doeleinden bij aanvaarding van (nieuwe) opdrachten: Het concrete doel van de onderzoeksopdracht wordt zo nauwkeurig mogelijk in de schriftelijke opdrachtbevestiging tussen het particulier onderzoeksbureau en de opdrachtgever vastgelegd. Een nauwkeurige omschrijving van de onderzoeksopdracht draagt bij aan de controleerbaarheid achteraf van de rechtmatigheid van gegevensverwerkingen. Een afschrift daarvan wordt bewaard in het onderzoeksdossier. Ook wijzigingen in de onderzoeksopdracht of aanvullingen daarop die plaatsvinden in de loop van het onderzoek worden schriftelijk bevestigd aan de opdrachtgever en bewaard in het onderzoeksdossier.

Vraag 5: Is duidelijk welke onderzoeksmethoden zijn toegepast en wat daarvoor de grond is?

De wettelijke norm wordt gegeven in artikel 6 WBP. De norm is sectorspecifiek uitgewerkt in hoofdstuk 7.9 van de gedragscode.

Wettelijk kader

Artikel 6 van de WBP bepaalt dat persoonsgegevens alleen worden verwerkt in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze.

Sectorspecifieke uitwerking: hoofdstuk 7.9 gedragscode

Indien een particulier onderzoeksbureau één van de in de paragrafen 7.1 tot en met 7.8 genoemde onderzoeksmethoden of -middelen heeft toegepast wordt hiervan een verslag opgemaakt, onder vermelding van de gronden die tot de toepassing van de gehanteerde onderzoeksmethode c.q. - middel hebben geleid. Het verslag maakt deel uit van het dossier en zodoende van de opdrachten c.q. voorvallenregistratie, maar vormt geen onderdeel van het onderzoeksrapport, tenzij met de opdrachtgever anders is overeengekomen. Door middel van deze verslaglegging is achteraf toetsing mogelijk op de juiste toepassing van onderzoeksmethoden- en middelen. Dat is van belang voor de beoordeling van klachten ex-artikel 18 van de Regeling particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus en voor de beoordeling door het CBP van een verzoek ex-artikel 47 WBP, alsmede voor de geschillenregeling van de gedragscode. De reikwijdte van het recht tot inzage in het onderzoeksdossier door de onderzochte persoon als vastgelegd in paragraaf 9.1 van deze gedragscode omvat - onder de daar gestelde voorwaarden en beperkingen - ook de verslaglegging van gehanteerde onderzoeksmethoden en onderzoeksmiddelen.